

АРХИТЕКТУРЕН ФАКУЛТЕТ
Катедра „Архитектура и Урбанистика“

СТАНОВИЩЕ

- От:** доц. д-р арх. Александър Д. Слаев
- Относно:** Дисертация за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“
- Тема:** **„АРХИТЕКТУРА НА УЧИЛИЩНИТЕ СГРАДИ – ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ, СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВИ В НАЧАЛОТО НА ХХІ ВЕК“**
- Докторант:** арх. Радост Райновска
- Научна специалност:** Архитектура на сгради, конструкции, съоръжения и детайли – код: 02.17.05

Обект на изследването на представената дисертационна разработка са сградите за образование, които след настъпилите промени в обществено-политическия и, съответно, в социално-икономически живот в България в края на 20 век и навлизането на бързоразвиващите се информационно-комуникационни технологии в процеса на обучение са подложени на повишени изисквания към структурата и организацията на пространствата в тях с оглед реализирането на съществената обществена роля, която образованието играе в социално-икономическото битие на страната.

Актуалност и значимост на разработения в дисертационния труд проблем

Разработката е посветена на тема, която е твърде важна за етапа на развитие, на който се намира българското общество към момента. Актуалността на темата се дължи на факта, че обществото изисква обучението и възпитанието на новото поколение за бъде в съответствие с предизвикателствата на бъдещето. Това трябва да става в хода на съвременен учебен процес, провеждан със средствата на авангардни информационно-комуникационни средства и методи и изисква подходяща учебната среда, провокираща креативност. Сградата на училището трябва да отговаря в най-голяма степен и даже да предхожда в редица отношения развитието и прогреса в образователния процес.

Оценка на резултатите и приносите на докторската дисертация на арх. Радост Райновска

Главните резултати от разглеждания докторски труд се състоят от (1) направените съществени изводи, отнасящи се до архитектурата на училищните сгради, нейното инало и бъдещо развитие и (2) осъществените приноси в научния анализ и методологията в тази сфера. В резултат от проследяване хронологичното развитие и динамиката на трансформация на базисни типологични структури на учебни заведения е направена класификация на училищните сгради според морфологията на училищната композиционна структурна организация. В същата връзка е изследвано значението на интегрираните функционални зони и на тази база са разработени насоки (сценарии) на развитие на архитектурния тип.

Приносите на дисертацията се отнасят главно към обогатяване на съществуващи знания и разработването и защитата на теоретични постановки по отношение на факторите и принципите на развитие на морфологията на пространствата в училищните сгради и комплекси. В това отношение бих подчертал:

- новата обобщена класификация за структуро-образуващи функционални единици на сгради на образованието,
- на тази база, анализа на основни тенденции в образователния процес и отражението им в съвременната проектантска практика
- установените от автора принципи на процес на трансформацията на вътрешните пространства и интеграция между основни композиционни звена в структурата на училищната сграда и формиране на бъдещи насоки и сценарии на развитие.
- приносите свързани с приложението на научните постижения на архитектурната типология в проектантската практика – анализа на изменените съотношения в площите на основните функционални структурни елементи и отражението им върху функционалната схема на училищната сграда),
- направените предложения за усъвършенстване на нормативната база.

Тъй като изискване към становището е да се направят критични оценки и препоръки, забележка може да бъде направена към огромния обхват на докторската дисертация. Авторът се е стремил да обхване както всички общи насоки, така и всички съществени детайли на изследваното развитие на училищните сгради и, поради това, изложението е станало максимално разгърнато. Това се отнася преди всичко към параграф 1.4, който третира

историята на образованието и архитектурата на училищата в г. Варна. Фокусът върху гр. Варна в известна степен не съответства на целите на изследването на световно и национално ниво, както е формулирания обект на изследване. По-удачно би било варненските примери да се разгледат като част от националната традиция. Този допълнителен фокус, обаче, не е за сметка на другите достойнства на изследването, така че не е навредил на общия резултат от дисертационния труд. Всъщност, фокусът върху Варна би могъл да послужи като база за ново изследване на регионално ниво и именно такава препоръка правя в настоящото становище.

Като общо авторът е избрал последователност за идентифициране на основните аспекти на обекта на проучване, която е добре обоснована и води до постигане на търсените резултати. Всички основни въпроси са изследвани в необходимата пълнота и изводите са подкрепени убедително.

Въз основа на изложените съображения заключавам, че разработката на арх. Радост Райновска несъмнено притежава необходимите качества на пълноценен и качествен дисертационен труд. Поради това, както и поради демонстрираните задълбочени изследователски подходи и умение за тяхната творческа интерпретация, поддържам становището, че на арх. Радост Райновска следва да се присъди образователната и научна степен „доктор“.

18.08.2014
Варна

доц. д-р арх. Александър Д. Слаев

